

2.9 Hodnocení rovného přístupu ke vzdělávání v základních školách

Strategii naplňování rovných příležitostí nad rámec ŠVP mělo zpracovanou 14,5 % běžných základních škol zahrnutých do tematického šetření, přičemž velké školy častěji než malé. Ve všech případech se jednalo o školy, které mají alespoň jednoho žáka se SVP.

Při posuzování škol podle kritéria Rovný přístup ke vzdělávání ČŠI hodnotí školy z hlediska toho, zda pravdivě informují o své vzdělávací nabídce a přijímají žáky v souladu s platnými předpisy, zda správně identifikují a evidují žáky se SVP, cizince i nadané a ve spolupráci se školským poradenským zařízením zajišťují poradenské služby a zda mají účinné preventivní systémy.

Požadovaný stav (tzn. že případné nedostatky byly odstraněny již během inspekce) byl konstatován v 96,8 % škol, z toho 1,2 % škol bylo ohodnoceno jako nadstandardní. Pochybení v oblasti rovného přístupu konstatovala ČŠI v 3,2 % navštívených škol (tj. 8), ve kterých uložila lhůtu k odstranění zjištěných nedostatků.

V těchto školách byly vedle formálních nedostatků v dokumentaci žáků se SVP (např. evidence ve školní matrice, chybějící souhlas rodiče s převedením do jiného vzdělávacího programu, nedostatky ve zpracování IVP) zjištěny nedostatky také v realizaci výuky žáků se SVP. Nebyly dostatečně diferencovány úkoly pro žáky se SVP včetně využití individualizovaného přístupu, případně nebyla dodržována doporučení školského poradenského zařízení. Na žáky se SVP tak byly kladeny stejné nároky jako na ostatní žáky. K tomu, aby účinnost systémů školního poradenství byla vyšší, chyběla metodická podpora a informovanost učitelů, kteří vyučují žáky se SVP. Nedostatky byly shledány také v rozpracování učebních osnov pro žáky se SVP. V některých školách dále byla zjištěna vyšší neúspěšnost žáků se SVP a neúčinné mechanismy její prevence.

2.10 Hlavní zjištění

- Podíl žáků se zdravotním postižením je poměrně stabilní a v populaci se pohybuje okolo 9 %. Celkově však narůstá podíl těchto žáků, kteří jsou individuálně integrováni (v současnosti je tento podíl 56,7 %). Rovněž se zvyšuje podíl žáků se SVP, kteří mají individuální vzdělávací plán.
- Podle kvalifikovaného odhadu ředitelů základních škol se žáci, kteří by odpovídali charakteristikám sociálního znevýhodnění, včetně žáků s diagnostikovaným SZ, vzdělávají až v 60 % škol (SZ žáci, kteří mají doporučení školského poradenského zařízení, a jsou tudíž evidováni ve školní matrice, byli zaznamenáni pouze v 16,5 % škol). Podmínky pro identifikaci žáků se sociálním znevýhodněním nezohledňují skutečnou situaci v systému, a to zejména z administrativních důvodů. I přes obtížnou diagnostiku školy s těmito žáky pracují a poskytují jim různé formy podpory.
- Mimo vyrovnávací opatření ve výuce určená diagnostikovaným SZ žákům poskytuje další způsoby podpory sociálně znevýhodněným žákům (včetně žáků nediodagnostikovaných) 87,8 % škol, a to nejčastěji ve formě zohlednění finanční situace žáků při plánování školních akcí (65,6 % škol).
- Bezbariérový přístup mělo jen 22,8 % navštívených škol.
- Dostupnost specializovaných pozic neodpovídá potřebám škol. Speciální pedagog byl k dispozici v 16,1 % škol a školní psycholog v 9,4 % škol, kde se vzdělávají žáci se SVP. Školní poradenské pracoviště v kompletním složení (výchovný poradce, školní metodik prevence, speciální pedagog a školní psycholog) bylo dostupné pouze v pěti navštívených školách.